

Studiestræde

Ingeniørens anseelse i samfundet op gennem 1800-tallet, kunne beskrives kort: Polytekniker=Tåget begreb uden opmuntrende udsigter

Hvordan var det så at starte på ingeniørstudiet i 1870'erne? At have sin dagligdag på læreanstalten? At omgås lærerne?

Henrik Pontoppidan har beskrevet det i sin selvbiografiske bog *Hamskifte*, og han fortæller: "Man skulle bestå en adgangsprøve, som krævede et helt års studium og havde ord for at være et ubarmhjertigt **massemyrderi**. På grund af pladsmanglen i den daværende gamle Læreanstalt blev hen ved halvdelen af de håbefulde aspiranter afvist. Jeg var så heldig at slippe gennem **pigtrådshegnet**, hvor så mange andre blev hængende."

Titlen polytekniker var endnu dengang ret ukendt for mange mennesker. En af læreanstaltens direktører, professor Hannover (rektor 1912-22), berettede således om forholdene: "Det var ejendommeligt at komme på fabriksbesøg den gang; der var ikke mange polyteknikere som ledere – de praktisk uddannede mænd spillede en langt større rolle. Hos Burmeister & Wain var der slet ingen polyteknikere i ledelsen. De få, der var ansat der, brugtes til underordnet tegnearbejde." Ja, sådan forholdt det sig virkelig, skriver Pontoppidan, og det var jo ikke opmuntrende udsigter for et ungt menneske, der var gået ind i faget med så tårnhøje forventninger som jeg.

Den polytekniske Læreanstalt, fik ved sin oprettelse i 1829 til huse ved universitet i Indre by, klemmt inde mellem Skt. Pederstræde og Studiestræde ved Vor Frue Kirke. Bygningerne var gamle, sammenbyggede professorgårde. I den ene, der vendte ud til Skt. Pederstræde, var der nu et stort auditorium og et teknisk laboratorium. I bygningen mod Studiestræde – Ørsteds tidligere embedsbolig – rummede et par mindre auditorier, men var for øvrigt fyldt med tegnestuer helt op til "hanebjælken". Oprindeligt var der knyttet værksteder til anstalten; "men efterhånden som lærdommen havde bredt sig i undervisningen, kom de til at stå tomme og nedlagdes til sidst helt", skriver Pontoppidan.

Læreanstalten blev, med dens gratis lys og varme for de fleste andre studerende efterhånden et hjem, hvor man opholdt sig det meste af dagen og undertiden også om aftenen. Udenfor forelæsningstimerne udfoldede der sig i de altid åbne tegnestuer et løssluppet klubliv, som både direktør og inspektør så gennem fingre med, velsagtens fordi det var blevet tradition. I frokosttiden spejlede de æg og lavede kaffe på egne medbragte spritapparater. Et slag kort bagefter tog de også gerne. Kom en gadesælger gennem gaden og råbte med røgede sild eller frugt, blev der hejst en sivkurv ned til hende med penge og en ordreseddel. I det

værelse på 2. sal, hvor Pontoppidan's årgang havde til huse, var favoritten blandt disse syngende "madammer" en statelig skovser (person fra Skovshoved) med grønt skørt og kyse hat.

Pontoppidan gengiver: "Når vi genkendte hendes mørke røst henne i gaden, fik vi travlt med at indsamle skillinger og bringe hejseapparatet i orden. Sammen med pengene fulgte gerne bagpå ordresedlen en øm kærlighedserklæring på vers eller prosa, og når hun havde læst den, sendte hun smilende et fingerkys op til vinduet".

Fagene

Det fag, der næst efter matematik og fysik optog Pontoppidan mest i disse år, var geologien. "Dette uendeligt lange tilbageblik over vor klodes udviklingshistorie fra fostertilstanden i Urtågen til de seneste istidsaflejringer vendte jo grundigt op og ned på alle nedarvede forestillinger om jordens og de levende væsners tilblivelse".

B-retningen eller ingeniørfagene, som den blev kaldt, blev først del af Lærestanstaltens undervisning i 1856, "efter at det var gået op for myndighederne, at der til en teknisk højskole også hørte en lærestol i ingeniørviden" skriver Pontoppidan. Men dette forklarer jo, at der endnu på den tid – 50 år efter anstaltens oprettelse – stadig måtte indkaldes fremmede ingeniører til landet, for at få anlagt de jernbaner, gasværker og andre moderne indretninger, som udviklingen i stigende grad krævede.

De studerende selv, med PF i front, indsamlede penge til oprettelsen af fagene og aflønning af en lærer, som Pontoppidan beskriver således: "Her må nu være stedet til at omtale den af sagn og anekdoter så omtalte professor Holmberg, anstaltens første og i mange år eneste lærer i ingeniørfagene (i forårssemesteret underviste Holmberg i hhv. jordarbejde og fundering og i efterårssemesteret vej- og jernbanebygning, brobygning, vandløbsregulering og kanalbygning. Senere også i havnebygning, vanding og udtørring af landdistrikter samt digebygning.

Pontoppidan husker, at "en af de opgaver, Holmberg gav mig at løse, var et projekt til en underjordisk rørledning fra Lyngby til Taarbæk. For at kunne afstikke linjen til et sådant anlæg og beregne udgifterne, måtte jeg i eftersommeren lægge mig ud i Dyrehaven, hvorigennem ledningen skulde føres, og her foretage et ret omfattende opmålings- og nivelleringsarbejde."

Pontoppidan droppede studierne efter ca. 2 år for at blive forfatter, og som han beskriver det, lod han den store port smække i efter sig, og over for sin samvittigheds anklager retfærdiggjorde han sig med, at der altid var flere, der forspildte lykken og lagde livet øde af mangel på mod end ved dumdristighed.

Kilde: Henrik Pontoppidan, Hamskifte, 1936 (stud. polyt. 1873 – 75)